

SEFER GÜMÜŞ*

Müzakere sürecinde sınır ötesi işbirliğinin Türkiye değerlendirmesi

Türkiye, sınır ve kıyı bölgelerindeki olanakları değerlendirdiğinde bugünlerde 75 milyar dolar olan ihracatının 25 milyarlık diliminin sınır ve kıyı bölgelerinde bulunduğunu ve bunun da komşu ülkelerle değerlendirilmesi gerektiğini çok iyi biliyor. Ancak bu konuda istenilen hedeflere ulaşılmasında sorunlar var

Avrupa Birliği (AB) müzakere sürecinin tarama eylemi 20 Ekim 2005 tarihinde takvimine uygun şekilde başladı ve olumlu şekilde devam ediyor. Türkiye'nin 40 yıllık AB rüyası müzakere sürecinin başlamasıyla gerçeğe yaklaştı. Ancak daha alınacak çok yol ve yapılacak çok iş var. Çünkü Türkiye AB'yi yeni öğreniyor. Çünkü AB konusunda deneyimli ve bilgili yetişmiş uzman eleman sayısı çok az Türkiye'nin kurum ve kuruluşlarında ve hatta eğitim kurumlarından üniversitelerinde araştırma merkezleri, enstitüler ve ilgili birimler ve eğitim kurumlarında konulmuş derslerin sayıları da yeterli değildir. TBMM'de çıkarılan yasaların 100'ü aşması ve uygulamaya konulamaması müzakere sürecinde ciddi sorunlar yaratacağa benziyor.

AB sistemler ülkesi. Türkiye fırsatlar ülkesi. İkisi arasındaki sistemsel farklılıklar ülkeler arasındaki gelişmişlik süreçlerinden kaynaklanmaktadır. Bu nedenle AB Türkiye'nin sınır bölgelerindeki koşulları çok iyi bildiğinden, uyum çalışmalarına sınır ve kıyı bölgelerinden başlamıştır. Çünkü Türkiye, sınır ve kıyı bölgelerindeki olanakları değerlendirdiğinde bugünlerde 75 milyar dolar olan ihracatının 25 milyarlık diliminin sınır ve kıyı bölgelerinde bulunduğunu ve bunun da komşu ülkelerle değerlendirilmesi gerektiğini çok iyi bilmektedir. Ancak bu konuda istenilen hedeflere ulaşılmasında sorunlar vardır. İşte AB bu noktada batı illerinden,Trakya'dan başlayarak sınır illerinin gelişmesine katkıda bulunmak amacıyla Ortak Küçük Projeler Fonu adı altında projeler geliştirmemizi istemiş ve kabul edilen projeler uygulamaya konulmuştur. Yasaların çıkarılması ve uygulamaya konulması çalışmalarıyla Türkiye'yi destekleyen AB, bu defa proje ürettirerek Türkiye'nin sınır ve içsel bölgelerinden başlamak üzere kalkınmasına ve uyum sürecinin kısalmasına yardımcı olmak istemektedir.

SINIR ÖTESİ İŞBİRLİĞİ İKİ ÜLKENİN GELİŞMESİNE VE MUTLULUĞUNA YÖNELİK PROJELERDEN OLUŞUR

AB sınırın her iki yakasındaki sektörlere hibe kredileri vermiştir. Sektörler bu anlamda kendi içlerinde durum tesbiti yapmışlar ve değişik alanlara yönelik projeler hazırlamışlardır. Kabul edilenler uygulamaya konulmuş, Devlet Planlama Teşkilatı (DPT) ve yerel sekreteryanın denetim ve bilgilendirmesiyle devam etmektedir.

Projeyi yürüten kurum ve kuruluşlar çalışmalarını tamamladıklarında, tüketicilerin sağlıklı beslenmeleri, küçük üreticilerin ihracata yönelmeleri, potansiyel ihracatcıların ise işbirliği çalışmalarına girerek, AB ve üçüncü ülkelere ihracat yapmak,

varolan pazar paylarını artırmalarına yönelik girişimlerde bulunmayı teşvik etmek gibi yarar sağlayacaklardır.

Projeler eğitim seminerleri ve fuarlar gibi çeşitli etkinlik ve faaliyetlerle desteklenerek yürütüldüğünde, ulusal ve uluslar arası alanlarda büyük yankı uyandıracak, bu alanda yapılması planlanan ve fakat bu zamana kadar yapılamayan birçok projeyi de bölge yararına beraberinde getirecektir.

Yerel ve merkezi yönetimleri harekete geçirecek, kurum ve kuruluşlar arasında iletişim ve paylaşımla işbirliğini, sağlayacak ve bütün bu çalışmaların bölge halkı adına kullanılmasının sağlanmasına yardımcı olacaktır.

Sınır bölgesi sektör üretim ve hizmetleri iç pazarın yapısı ve geliştirme imkanları, tüketici reaksiyonları, pazarlama ve satış modelleri konularında üreticileri ve halkı bilgilendirerek yarar sağlamak. Böylece iç pazar harekete geçecek ve dış pazarlara yönelmeler başlayacaktır.

Sınırın her iki yakasındaki kurum ve kuruluşlar yeni ortaklıklar kurabilecek, ilerleyen zamanlarda mevcut pazar paylarının artırılmasına yönelik çalışmalar yapacaklardır. Sektörlerin bölgesel, ulusal ve uluslararası üretim ve tüketimleri için plan ve proğramlar yapılacak, sağlanacak başarı bölgenin ve ülkenin olacaktır.

SINIR ÖTESİ İŞBİRLİĞİ PROJELERİNİN HEDEFLERİ

➤ AB, uyum aşamasında ve müzakere sürecinde sınır ülke ekonomilerinin mevcut durumlarından kaynaklanan kalkınma ve gelişme sorunlarını aşması, sınır ötesi bölgelerdeki, eşitsizlikleri ortadan kaldırarak, ekonomik ve sosyal kalkınmanın aşamalı olarak uyumlaştırılması amacıyla sınır bölgelerine yardım etmeyi desteklemektedir. Ayrıca sınır ötesi organizasyonlarının kurulması ve geliştirilmesine yönelik olarak AB ile daha yaygın işbirliğinin kurulması ve böylece üyelik sürecinin kısa vadede tamamlanmasına yardımcı olmak esas hedefler arasındadır.

➤ İki ülke arasında ve özellikle yerel düzeyde sınırsal ve sınır ötesi işbirliğinin geliştirilmesi, sınır bölgelerinin ekonomik potansiyellerinin geliştirilmesi ve kullanımına destek verilmesi.

➤ Sınır bölgelerindeki yerel ve bölgesel teşkilatlar arasında sınır ötesi ortak projelerin oluşturulması ve çalışmalarının desteklenmesi. Ortak projelerin tanımlanması, uygulanması ve projede yer alan yerel ve bölgesel kuruluşların yeteneklerinin ve hareket kabiliyetlerinin, ekonomik boyutlarının artırılması.

➤ Yerel ve bölgesel ekonomik kalkınma ve istihdamın artırılması, desteklenmesi, sınır bölgelerindeki kültürel ve ekonomik hayatın iyileştirilmesi. Halkın gelir ve yaşam düzeylerinin yükseltilmesi, karşılıklı işbirliğinde kalıcı ve yaygın projelerin yaşama geçirilmesi.

➤ Sektörlerde rekabet gücünü artırmak, kaliteli üretimle dünya pazarlarına açılmayı sağlayarak ihracatın ve milli gelirin artırılmasında katkıda bulunmak.

➤ Hedef kitleleri bilgilendirmek, teşvik etmek, bilgi ve tecrübe paylaşımlarını sağlamak, işbirliğinin projeksiyon zeminlerini hazırlamak.

➤ Bölgede çevre, turizm ve kültürel mirasın korunması, yerel ve bölgesel düzeyde kamu ve özel sektör yönetimlerinin kurumsal yapılarının kapasitelerinin artırılması, kalkınma önceliklerinin ortaklaşa tanımlanması ve bu çalışmalar için ortak eylem planlarının geliştirilerek uygulanması projenin proğram ve ayrıntılı hedeflerindendir.

Avrupa Birliği, **proje ürettirerek** Türkiye'nin sınır ve içsel bölgelerinden başlamak üzere **kalkınmasına** ve uyum sürecinin kısalmasına **yardımcı olmak** istiyor

* Yar. Doç. Dr. Sefer Gümüş, T.C. Haliç Üniversitesi İşletme Fakültesi Öğretim üyesi